

שבריריות בקרב זקנים – אתגרים והזדמנויות מחקריות

שבריריות מוגדרת כמצב של מועדות מוגברת לתוצאות שליליות כגון אשפוז, מוות, והדרדרות תפקודית עקב ירידה רב-מערכתית במאגרים הפיזיולוגיים. בקרב בני 80 ומעלה, שבריריות נמצאה קשורה לתוחלת חיים קצרה בשנתיים. זקנים שבריריים מבקרים אצל הרופא 45% יותר ומאושפזים פי שניים מזקנים לא שבריריים. הערכה וזיהוי של מצב שבריריות מסייע לקבל החלטות רפואיות קליניות כמו למשל קביעת יעדים לגבי לחץ דם, ולנבא סיכון לאחר התקף לב.

האתגרים בחקר השבריריות הם רבים. הראשון שבהם נובע מהעדר קונזנסוס ביחס להגדרת השבריריות, עובדה שמשפיעה על העדר הסכמה רחבה ביחס לשכיחות התופעה. לאור זאת, אנו מתמודדים עם אתגר משמעותי של תכנון שירותים לקבוצת האוכלוסייה הזו מבלי שיש הסכמה ביחס לשכיחות התופעה. זאת ועוד, קיים קושי רב לכלול זקנים שבריריים במחקרים מבוקרים (RCT) עם הקצאה אקראית בגלל ההטרוגניות העצומה של האוכלוסייה הזו מבחינת פיזיולוגיה, מבחינת מחלות כרוניות ושימוש בתרופות. בנוסף, גם סינדרומים כמו ירידה קוגניטיבית, מוגבלויות תפקודיות ותמותה גבוהה מהווים מכשולים להכללתם במחקרים RCT. ואולם, כדי לפתח ולקדם את הטיפול בשבריריות ולבחון את יעילותן של תכניות התערבות, יש צורך לבחון את ההתערבויות השונות באמצעות RCT ובכך כאמור קיים קושי. כיום מתבצעים רק מעט מאוד מחקרים כאלה.

עם גידול בהיקף האוכלוסייה הזקנה ובמיוחד האוכלוסייה השברירית בעולם ובארץ, קיימת כיום הזדמנות להשפיע על בריאות הציבור ועל השימוש בשירותי בריאות בצורה מושכלת באמצעות חקר השבריריות. חשוב כיום לבדוק הגדרות שונות של שבריריות ולהתאים את ההגדרות המתאימות לצרכים של מערכת שירותים ספציפית. לשם כך דרושים מחקרים מסוג SECONDARY DATA ANALYSIS תוך שימוש במאגרים מינהליים, כמו אלה של קופות החולים או של ביטוח לאומי הכוללים קבוצות אוכלוסייה גדולות. יתר על כן, חשוב לתכנן בעתיד גם מחקרים קליניים לאיתור אוכלוסיות בסיכון לשבריריות ולבנות התערבויות כדי למנוע התקדמות לשבריריות, וכך להשפיע על תחלואה, איכות חיים ושימוש בשירותים.